

PILE

O'

Kunst og filmprogram

Samisk uke Tana

S Á P M I

Pile o' Sápmi – Samisk uke i Tana

Samisk uke, en ukes lang feiring av samefolkets dag, har blitt et populært konsept. Tana har hittil ikke vært kjent for konseptet men det er i ferd med å endre seg når samiske kunstnere inntar bygda første uka i februar.

Det mekkes opp til et ukes langt kunstarrangement. Om det er en feiring? Det kan godt diskuteres, sier kunstnerne som ikke helt tilfeldig inntar Tana nettopp denne uka.

Arrangementet som vil bestå av filmvisninger, kunstutstilling, artist opptreden og utendørs installasjonskunst, er en synliggjøring og en debattetterspørsel om det som samtidig skjer "rett over gata", nemlig på Indre Finnmark tingrett.

Den kontroversielle tvangsreduseringssaken, en ung reineier møter staten i retten. Det er satt av en uke til rettsaken, ironisk nok, til selveste samefolkets festuke.

Vi ønsker å synliggjøre kampen som pågår og omfanget i det. Den unge reineieren står alene i retten, men saken er ubeskrivelig mye større. Den berører utallige enkeltmennesker og rammer store deler av den samiske befolkningen i indre Finnmark.

Reindriftssamfunnet føler seg rettsløs og ungdommen må bruke rettssystemet for å kjempe for sin tradisjonelle kulturarv. Hva skjer i samfunnet? Hvordan kan dette foregå i det stille?

Vi vil rette oppmerksomhet på det som faktisk skjer her nå.

Pile o' Sápmi av Maret Anne Sara

Jeg lager installasjonen for å visualisere det dramatiske overgrepet som pågår, men blir slått av et iskaldt gufs. En urovekkende parallel dukker opp. En mørk koloniseringshistorie fra 1800-tallets Nord-Amerika. Jeg samler inn reinhoder mens det dukker opp bilder av bøffelhoder. Millioner av bøffelhoder, stablet opp til store troféjell. Det blåser kaldt her i Sapmi, men jeg leser videre om bøflene. Om Europeere som nærmest utryddet bøfflestammen på 50 millioner dyr. Gufset blir kaldere. Det var en bevisst strategi, beordret fra øverste styringshold. De, kolonistene, ville ha landet, Regina, som det skulle hete, men landet var befolket. Bøffelfolket sto i veien. Beordrelsen, strategien, var enkel men effektiv. Elliminer det folket lever av og folket vil forsvinne. Bøflene, bang! Pile O'bones. Jeg står her med mine reinskaller og fryser. Det er ingen hemmelighet at reindriften kjemper en hard kamp for å beskytte reinbeiteland mot statens pågående indutrisatsing. Jeg forsøker å knyte skjerfet tettere men jeg vet at vi står i veien. De vil ha landet, Sápmi som vi kaller det. Reinen som vi lever av, står stablet framfor meg. Staten er i gang med tvangsredusering av rein, med en reduksjonsmodell som struper rekruttering til framtidig reindrift. Det isende gufset er uunngåelig. Pile o' Sápmi.

Verket består av over hundre reinhoder og vil være utstilt i Tana sentrum.

Oaivemozit/Galskap/Madness

Maret Anne Sara

Tema for utsillingen er reindriftras hverdag, eller kamp om du vil. Minoriteten i minoriteten, den kulturbærende næringen – reindriftssamene, kjemper daglig kampen for overlevelse. Mot industrialisering av beiteland, mot sosiale overgrep, mot rettslige overgrep - på både næring, kultur og enkeltmennesker. Sara forteller at denne galskapen er altoppslukende for reindriftssamer i dag, og et tema hun har jobbet med i flere år. Hvem er det som er gal? spør Sara.

Utvalgte bilder

Iris Egilsdatter

Iris Egilsdatter, fotograf med base i Tana, har valgt ut verk fra fotoprosjektet der hun fulgte reindriftra i området.

FILMPROGRAM

Jahki ii leat jagi viellja av Mai-Lis Eira (KORT)

Vi følger hovedkarakteren gjennom en hel dag. Vi blir kjent med ham, og får et innblikk i hvordan det er å jobbe med reindrift i dag. Bakteppe for filmen er myndighetenes krav til reduksjon av reinflokkene. Min oppfatning er at reduksjonskravet kan også skape grobunn for familiekonflikter.

Sámi bojá av Elle Sofe Henriksen (KORT)

Filmen viser den tause mannens indre kamp. Karakteren Mikkell er det mange kaller en stereotypisk same, reindriftssamen. I filmen ser vi kontrasten på hvordan det ser ut utenifra, idyllisk og eksotisk, men fra innsiden føles det kaotisk og slitsomt. Filmen setter fokus på den enorme belastningen som mange unge reindrifts-

utøvere i dag utsettes for, og som oftest "bærer" alene. Og hvor slitsomt og ødeleggende det føles for mange.

Guođohit / To herd av Elle Márjá Eira (KORT)

En dokumentarisk musikkvideo om Eiras egen familie. Artisten selv er meget bekymret for den yngre generasjonen i reindriften, og sier at den situasjonen som reindriftssamer befinner seg i dag kan prege de sterkt i fremtiden.

"Tvangsslakting, kampen om beiteområder og den ufysselige måten vi blir

behandlet på er skremmende", sier hun.

Bihttoš av Elle Maijja Tailfeathers (KORT)

En personlig fortelling om kjærlighet og rettighetskamp. Hva betyr rettighetskampen for de som kjemper for det, og hva er prisen? Filmskaper Elle-Máijá Apiniskim Tailfeathers forteller historien om sin mor og sin far som falt for hverandre og som mistet hverandre i sin hengivne kamp for urfolksrettigheter på to kontinenter.

Badjealbmá čalmmiiguin av Aslak Pallto (DOK)

Det er virker å være mistillit mellom myndighetene og reindriftssamer om det som foregår i naturen.

Det reindriftssamen ser, blir ikke trodd dersom det ikke dokumenteres med film. Sånn er det i dag. Reindriftssamenes hverdag er mangsidig, og noe som ikke mange har kunnskap om.

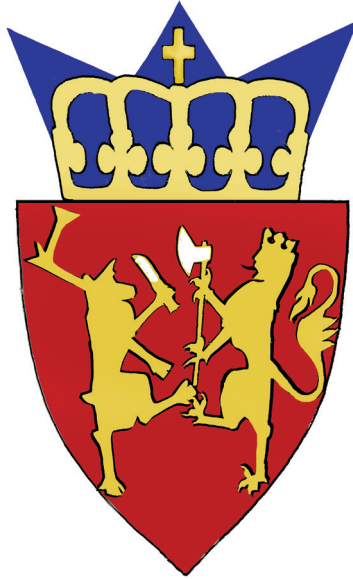
Rovdyrstap er et stort problem, som ikke ser ut til kunne løses på Finsk side av Sápmi.

Crime Scene investigators av Matti Aikio (DOK)

Filmen belyser et annet perspektiv i debatten om reindrifutøvere og fredingen av rovdyr. Filmen forkynner ikke, men viser situasjonens virkelighet fra reineiernes perspektiv. Samer hater ikke rovdyr. Filosofien har alltid vært at alle har rett til sin del. Vi vil bare være i stand til å beskytte våre rein uten å havne i fengsel når ulven tar mer enn sin andel.

Gáddegánddat av Niillas Somby. (DOK)

Forteller historien fra Tana. Om hvordan en lovdefinisjon fra 1911 fratok den samiske befolkningen tradisjonelle rettigheter.

Min bror kjemper for familiearven via rettsapparatet, jeg gjør det via kunsten. Kunsten er til støtte for alle reindriftsutøvere som nå presses ut av næringen og kulturen sin. Reindrifta er en familienæring med sterk kulturell og identitetsmessig forankring.

Vi er alle involvert og vi lider alle et uerstattelig tap.

Maret Anne Sara

Mandag 01.02.

Galleri åpent fra kl. 10.00 - 16.00

Oaivemozit v/ Marit Anne Sara og utvalgte bilder av Iris Egilsdatter

Kl: 11 Dokumentarprogram (Miljøbygget)

Kl. 18.00 Offisiell åpning, Galleri Martin

Åpning med kunstnere som informerer om prosjektet

Åpningsnummer av Elle Márjá Eira.

Utstilling og visning av kortfilmprogrammet

Tirsdag 02.02

Galleri åpent fra kl. 10.00-16.00

Oaivemozit og utvalgte bilder av Iris Egilsdatter

Kl. 11.00 Dokumentarprogram

Kl. 18.00 Kortfilmprogram

Onsdag 03.02

Galleri åpent fra kl. 10.00-16.00

Oaivemozit og utvalgte bilder av Iris Egilsdatter

Kl. 11.00 Dokumentarprogram

Kl. 18.00 Kortfilmprogram

Torsdag 04.02

Galleri åpent fra kl. 10.00-16.00

Oaivemozit og utvalgte bilder av Iris Egilsdatter

Kl. 11.00 Dokumentarprogram

Kl. 18.00 Kortfilmprogram

Fredag 05.02

Galleri åpent fra kl. 10.00-12.00

Oaivemozit og utvalgte bilder av Iris Egilsdatter